

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „**Narodni Tiskarni**“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „**Rodoljuba**“ ali pa odboru „**Slovenskega društva**“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

17. števil.

V Ljubljani, dne 3. septembra 1892.

II. leto.

Mračni se!

Nenadoma hitro in proti vsem pričakovanji sklicali so se deželni zbori avstrijski s posebnim cesarskim patentom že na 9. t. m. Zasedali bodo do konca meseca in potem se bo zasedanje zaradi delegacij najbrže do novembra pretrgalo. — Že v petek odmevali bodo tedaj v redutni dvorani Ljubljanski nesrečni prepiri mej razcepljenimi našimi poslanci; veliko bolje, kakor znamenja kažejo, tudi v Gorici ne bo, v Gradci, Celovci in v Poreču pa bodo star križev pot zopet hodile uboge slovenske manjšine.

Nič ali malo veselega nam je tedaj pričakovati od bodočega zasedanja deželnih zastopov. Vender pa bo zlasti na Kranjskem to zasedanje posebnega pomena. Na stolu vladinega zastopnika namreč najbrže ne bo več sedel naš dosedanji deželni predsednik g. baron Andrej Winkler. Mi smo že pred več tedni poročali, da se je g. baron naveličal deželne vlade in da bo stopil v pokoj. Ta vest se je uresničila, kajti g. deželni predsednik je

že vložil dotično prošnjo. Nemški listi so to novico vsprejeli z divjim veseljem, češ, da odstopa mož, ki je bil vsigdar hud sovražnik Kranjskega nemštva. Kakor toča usipajo se na odstopajočega moža nemške psovke in burno zahtevajo Nemci za naslednika moža, ki naj bi bil meso iz nemškega mesa, ki naj bi nas prevzetne Slovence kar v žlici vode potopil.

Vse to je zelo podučno, ker kaže jasno, kaj umevajo Nemci pod enakopravnostjo. Baron Winklerjeva jim ni zadostovala. Res je g. baron naše gore list, sin trdega slovenskega kmeta, ki ima zahvaliti svojo visoko stopinjo jedino le lastni pridnosti. Res on svojim slovenskim rojakom na Kranjskem — in to hvaležno priznamo — vedoma in iz lastne volje ni delal krivice. A čuval je tudi z veliko skrbnostjo vsak las na glavi kope naših Nemcev in Nemčurjev in gotovo se zaradi njega ni poslovenil ne jeden nemšk otrok na Kranjskem. Pač pa je gospod baron vzgojil svojo deco tako,

LISTEK.

Stara Marijana.

(Konec.)

II.

Zapeli so zvonovi, peli so tako tožno, tako milo, kakor bi spremljevali trpina na zadnji poti — k večnemu počitku. Po vasi odmevala je šumeča godba in vrste veselih svatov pomikale so se proti župnišču. Don vbranih zvonov pa se je razlegal v mlado jutro tako milo, tako tožno, kakor spev strtega srcá.

Zaprle so se cerkvene duri, pred altarjem stala je nevesta poleg bodočega ji moža, bela kakor smrt, mrzla, kot trdi mramor in ko jima je župnik zavezal roki, ko je združil njiju stezi v jedno skupno pot vzajemnega življenja, izvil se je iz deviških prs dolg, bolesten vzdih.

Ob robu gozda stal je tedaj krepak mladenič. V roki držal je popotni les in culico, poslavljaj se je od

sinjih domačih planin, od dragih trat, poslavljaj se v duhu od najdražjega bitja, ki je podajalo v tem trenutku v trdno zvezo rokó — drugemu.

Vrsta svatov se je zopet vila po rumenem polju do vasi, a oni je še stal tu in nemo zrl na vesele vrsté, le ustne so se mu nekoliko pregibale, kakor bi hotele reči: „Z Bogom draga, bodi zdrava, srečna ter spominjaj se časih nesrečnega Jože!“

Ko so prišli v vas, sprejela je svate rajajoča mladina, iz stolpa pa je hipoma zadonel zategnjen glas zvona — mrtvaški zvon. Vaščan preselil se je iz sveta. „Slabo znamenje“, rekla je Meta mlademu ženinu, „čez leto bode nesreča“.

Metino prerokovanje se sicer ni spnilo, vender v novem zakonu ni bilo prave sreče.

Pretekla so leta. Marijanica ni zabila svojega Jože. Na strani neljubljenega moža venela ji je lepota, kakor vene cvetki, če jo presadiš v tujo zemljo. Mladi poprijel se je zopet kupčije in Laha je vodil soboj. Kadar je

da se štejejo sinovi in hčere v trde Nemce in da se najbrže že sramujejo svojega slovenskega deda. Vrh tega g. baron Winkler navzgoraj ni bil priljubljen in zagadelj se ni upal zavrtni v pravi tir tiste svoje ok ajne glavarje in komisarje, ki so vladali in še vladajo v svojih krajih takisto, kakor jim veleva njihovo nemško mišljenje. Taka bila je tedaj vlada Winklerjeva in tako vlado imenujejo sedaj Nemci skrajno slovensko in Nemcem krivično. Ti nesrečna nemška pravica in hvaležnost! Štajerski, koroški in Primorski Slovenci bi pač na kolenih hvalili Boga, ako bi se jim godilo tako, kakor se je godilo Kranjskim Nemcem pod baronom Winklerjem. A Nemci so drugačni ljudje. Takrat bo tedaj vladala na Kranjskem enakopravnost, kadar bo Nemeč, kakor na Koroškem, klečal Slovcu zopet na prsih, kadar se bodo duri zaprle našemu jeziku v šolo in urad. Te čase kliče očitno in javno zopet nazaj pet odstotkov Nemcev na pet in devetdeset odstotkov Slovencev in prav verjetno je, da nam pošlje Dunajska vlada moža, ki bo ravno tako mislil, kakor naši Nemci. Zares, daleč smo prišli v Avstriji!

A nam se ni treba bati takih groženj in take nove dobe, samo ako bomo složni in edini. Narodna zavest ukoreninjena je Slovcu na Kranjskem tako globoko v srce, da jo nam ne bo iztrgala in udušila nobena sila, ako — si je ne bomo sami. Samo tedaj, ako bomo nadaljevali bratomorni boj v lastnem taboru, ako bode

zlasti naša duhovščina imela odprto uho za sladke besede Goriškega in drugih odpadnikov, ki jo odvrtaajo od narodnega dela, samo tedaj se nam je bati bodočnosti. Ako nas najde ta bodočnost složne in jedine, ako se vsa duhovščina vrne v kolo narodnih bojnikov, tedaj stali bodemo, kakor stoji v morji siva skala, ob katero zaman pluskajo srditi valovi tujega nasilstva. Gorje nam pa, ako se bo odličan stan boril prej ko slej s praznim strahom, mesto s pravim sovražnikom! In trikrat gorje našim izvenkranjskim bratom, ako bodo na Kranjskem ob tleh ležali Slovenstva stebri stari! Bog varuj narod slovenski take bodočnosti, to naj bi bila molitev I. slovenskega katoliškega shoda.

Vse to pa naj v prvi vrsti pomislijo zlasti naši deželni poslanci, ko bodo pred seboj na vladinem stolu gledali tujega moža. Pusti naj njih večina igračo „konservativizma“, otrese naj se praznega strahu za varnost vere in bratsko roko naj poda svojim tovarišem, na katerih praporu se blesté besede: „Vse za narod!“ Vsaj bo tudi le v bratski slogi moč skrbeti za gmotni in gospodarski blagor naroda ter utolažiti bedo ljudstva, ki trka na vrata deželnega zastopa vedno glasneje in glasneje. Le tedaj bo moč zvesto ob strani stati bratom izven Kranjske v njih trdem boji za narodni obstanek. V tem zmislu smo v torek, ko so zastopniki katoliškega shoda prosili v cerkvi prihoda sv. Duha, tudi mi ponavljali njih molitev: „Veni sancte spiritus!“

Politični pregled.

Deželni zbori se bodo sklicali dne 9. septembra, delegaciji pa s 1. oktobrom. Deželni zbori bodo imeli tudi letos malo časa za delovanje kakor lani, zborovali

bodo samo do 1. oktobra, na kateri dan se snideta delegaciji, nadaljevali pa bodo zasedanja meseca decembra. Zaradi postopanja levice in vlade glede Dunajskih punk-

prišel ta Lah v hišo, zaprla se je Marijanica v svojo sobo in bridko jokala. Kaj je potreboval Francè tega možá, čemu ga je vodil seboj?

Nekoč zmagala jo je radovednost. Odprla je vratica spalne svoje sobe in stopala varno po stopnicah v vežo, do vrat čumnate. Tu pogledala je skozi ključavnico. V kotu poleg zidú sedel je Francè, poleg njega klečal je Lah in mu podajal neke stvari iz odprte umazane skrinje, ki sta jo sinoči privela seboj. Pogledala je natančneje. Sapa ji je zastajala. — Bankovci so bili, čisti, novi bankovci! Mesečni žarki prikrali so se v tiho sobico. Kako so se svetili ponarejeni denarji v luninem svitu! Lah se je leno vzdignil ter pristopil k oknu — hotel je zagrniti zavese. Kakor bi ga gad pičil, odskočil je prestrašen. V jasni noči videle so se pred oknom poteze človeka, ki je nepremakljivo gledal skozi prašno steklo naravnost njemu v obraz. Pred vratmi je tedaj nekaj zastokalo, bolešno vzdihnilo. Neznanec pred oknom vzdignil se je. „Danes meni, jutri tebi,“ kričal je, preteč

s pestjo, „ni davno, kar si me pretepal ti prešerni Lahčon, jaz pa ti bodem že poslal zasoljeni račun, katerega bodeš podpisal, ako Bog dá v ječi! Ha, ha!“ — „Matija je, mene ni videl,“ oddahnil se je Francè ter stisnil se bližje v kot. Lah stal je odrevenel sredi sobe in levica posegla mu je za pas, kjer se je zablisknilo nekaj svetlega. A pred oknom bilo je prazno, le vrtua drevesa majala so lahno rosna svoja peresa v hladnem nočnem zraku.

Hlastno prišla sta skrinjo, ter jo hotela odnesti na vrt. Ob pragu spodtaknila sta se na nekaj mehkega. Francè prižgal je luč in svetil na blede obraz — svoje žene. „Opazovala naju je,“ šepetnil je Lah, ki se je sedaj hitro odpeljal. On pa je prijel nežno telo okoli pasa in nesel je skrbno gori po strmih stopnicah v prvo nadstropje. In ko jo je položil na mehke blazine ter pogledal v upali njen obraz, zašibila so se mu kolena in težko povsila se mu je glava v žuljave roké. Čut ke-sanja porodil se je v globini njegovega srcá.

tacij, bode tudi letos češki deželni zbor obračal nase največjo pozornost, a tudi v delegacijah bodo Mladočehi kakor menijo nekateri listi, postopali po dogovorjenem programu. Češki minister **baron Pražak** je odstopil. Za nas Slovence si je pridobil zaslug s tem, ker je ukazal sodiščem, da morajo vsprejemati tudi slovenske vloge in jih reševati v slovenskem jeziku. Sedaj sta v ministerstvu še dva konservativna ministra, namreč poljedelski minister grof Falkenhayn in justični minister grof Schönborn, vsi drugi so liberalci. — Cesar je odredil, da se ustavijo velike vojaške vaje v **Galiciji** glede na slabe zdravstvene razmere v sosedni Ruski. Iz istega vzroka je tudi za nekaj časa odgodil svoje potovanje v Galicijo. — Trgovinska zbornica na **Reki** je vsprejela jednoglasno predlog, da se izposluje Reki zopet prosta luka. Izvolil se je poseben odbor, čigar nalog je, pozvati tudi Tržaško trgovinsko zbornico, da se pridruži Reški z enako zahtevo. — **V Istri** nameravajo osnovati hrvatsko šolsko društvo po izgledu naše družbe sv. Cirila in Metoda. Dober uspeh želimo Hrvatom. — Deželnim glavarjem v **Bukovini** je izvoljen zmerni rumunski poslanec Lupul, član Hohenwartovega kluba v državnem zboru. Potemtakem imajo Rumuni večino v deželnem odboru, dasi je nimajo v deželnem zboru, kjer sedi le 14 Rumunov, a 17 Poljakov, Rusov in Nemcev. — **Črno rumene zastave** jako bodejo v oči Madjare. Večkrat se je že zgodilo, da so madjarski prenapeteži potrgali take zastave raz strehe, in poblatili. Sedaj se čuje, da je honvedski (domobranski) minister ukazal napraviti nove zastave z madjarskimi barvami, katere bodo pri slovesnih prilikah razobesili na domobranskih vojašnicah. — **Sv. oče papež** je slavil na sv. Joahima dan svoj god. Pri ti priliki čestitalo se mu je od vseh strani. Pri obedu je govoril mej drugim tudi o Kristofu Kolumbu, kateri je pred 400 leti našel Ameriko, in katerega namerava sv. cerkev proglasiti za svetnika, ker si je pridobil mnogo zaslug za katoličanstvo.

— Na **Srbskem** je odstopilo radikalno ministerstvo zaradi nasprotstev z regentom Ristićem. Na njegovo mesto stopilo je liberalno z Jovanom Avakumovićem na čelu navzlic temu, da so v skupščini radikali v večini. Vsi novi ministri so pristaši regenta Ristića. Prvo delo novega ministerstva bode seveda, da razpusti skupščino in razpiše nove volitve. Jako dvomno pa je, ali si bode moglo priboriti večino v skupščini. — Dne 27. avgusta se je otvorila v Plovdivu, glavnem mestu **Bolgarske** deželna razstava z veliko slavnostjo. Otvoril jo je sam knez Bolgarski vpricho vseh ministrov in konzulov vseh držav, izimši francoskega. To je prva razstava na Balkanu. Razstava je velikanska; razstavini prostor obsega 90.000 □ m. Jeden najlepših paviljonov je baje češki. Tudi Madjarska in Turčija sta zastopani na razstavi. — **Francoski** naučni minister je odredil, da se uvede ruski jezik kot obvezni učni predmet v vse srednje šole. To se zgodi ponekod že to jesen. Francoski listi odobravajo to odredbo jako toplo in naglašajo, da je znanje ruskega jezika dandanes zelo koristno, posebno za Francoze, ki so v tesni gospodarski in politični zvezi z Rusijo. — **Rusi** so zasedli Pamirske planine, kar prizadeva Angležem veliko strahu, ker so te planine že na meji Indije, za katero se zelo boje, ker jim prinaša toliko koristi. — **Mej Rusijo in Nemčijo** se vrše dogovori zaradi trgovinske pogodbe. — Nemški cesar Viljem II. je pri slavnostnem obedu v **Berolinu** povodom rojstnega dne našega cesarja napil na zdravje Frančiška Josipa in izrekel, da sta onadva najboljša poroka evropskega miru. Iz te trditve razvida, kakor bi se Italija ne poštevata pri tem. Vsekako pomisljiva zdravica! — Nemški listi so prinesli vest, da nameravajo v nemški vojski uvesti dveletno službovanje. Ta vest pa menda ni resnična, zakaj nemški cesar se je izrazil pri neki priliki, da mu bolj ugaja mala armada z daljšim, nego velika s krajšim službovanjem. — **V Afriki** so Arabci napadli Belžane v državi Kongo in jih pre-

Čez dobro uro čul je bližajoče korake. Nekdo je potrkal. Pogledal je skozi okno. Dva svetla bodala sta se mu zasvetila. „Odprite v imenu postave!“ začul se je zapovedujoč glas. „Odprite!“ začulo se je v drugo, „odprite sicer —“, in v hišnih vratih zaškripal je ključ, zapah bil je odrinjen in Francè pokazal se je v odprtih vratih. „Kaj hočete?“ dejal je navidezno malomarno, razteguje ustni kakor bi se bil ravnokar prebudil iz sladkega spanja. Orožnika stopila sta v vežo. „Izročite nama ključe, preiskati morava vašo hišo!“ odgovoril mu je ostro starejši. Nejevoljen jih je vrgel na bližnjo mizo. Trdih korakov odkorakal je na vrh ter preklinjal Matijino ovadustvo.

Tiho je bilo okoli in okoli. Semtertja motili so tihoto odmerjeni koraki orožnikov. „Stoj!“ zadonelo mu je nakrat na uho. Ob hiši bilo je čuti bežeče korake. „Stoj!“ — — „Stoj!“ in pok puške razlegal se je v noči. Pod oknom bilo je tedaj slišati nekaj stokajočega, takoj potem kletev in rožljanje male verige. Koraki so

se kmalu oddaljili ter se poizgubili v daljavi. Vse je bilo tiho, vse je mirovalo.

Drugo jutro prebudila se je Marijanica na svoji postelji. Mož sedel je poleg njé in sivolasa dekla Meta podajala ji je hladilne obveze na vročo glavo. Premišljevala je. Ne, ne to, kar je doživela nocoj, to ni bil sèn, to bila je resnica — bridka resnica. Njen mož nepošten — ponarejalec denarja — odtod njegovo bogatstvo. In ona postava? Omahnila je nazaj v blazine.

III.

Kako se vse giblje v pogorski vasi, kadar se izvé kaj nenavadnega, kaj čisto novega. In v jutro po teh dogodkih bilo je mnogo govoriti! Glavno besedo imel je priletni Krivec, skopuh, ki ni mogel trpeti nikogar, da bi bil bogatejši od njega. „Saj sem vam pravil, prevzetnost hodi prva pred padcem. Škoda, da ni bolje zadet ta zviti Lah. Videli bodete, da bodo tudi Francéta priprli. Lahko so se obogatili na tak način, lahko. Pa sem vam pravil, pa —“, dalje ni mogel govoriti. Vaški

gnali od jezera Njangve. — Francozi so v Afriki imeli bitko z divjimi Dahomejci, katerih so precej pobili. — V Maroki je še vedno upor. — V državi Venezuela v

južni Ameriki takisto še traja upor. Uporniki so se polastili mesta Maracaibo in si izvolili Mendozo za diktatorja. Ljudstvo je silno zbegano in ne ve, koga bi slušalo.

Dopisi.

Iz Ilirsko-Bistriškega okraja. (Trd go-spod.) Že enkrat bili smo prisiljeni povzdigniti v „Rodoljubu“ svoj glas za naše uboge sosede, prebivalce vasi Jablanica, Vrbica, Trpčane in Kuteževo. Tem vaščanom prepuščali so prejšnji lastniki Jablaniške grajščine brez ugovora pašo za grabljami na sedaj grajski vratični gori. Tudi listja in suhljadi ubogim kmetovalcem nihče ni branil. Vsaj pa tudi vasi to pašo za svoje blago krvavo potrebujejo, zakaj druge paše nimajo, brez blaga bi pa živeti ne mogli. Mladi ljudje si že tako morajo čez zimo služiti vsakdanji kruhek kot drvarji po mrzlih tujih krajih. Zadnje leta, odkar je dobil grajščino pod nič v last g. J. D., pa so prišli za omenjene revne vasi prehudi časi. Z dragimi pravdami je odvzel gospod grajščak ubogim kmetom vse pravice na gori, to posrečilo se mu je za tegadelj, ker se kmetje pod prejšnjimi grajščaki niso brigali za zavarovanje svojih pravic, ter so marveč grajskim iz hvaležnosti še kako delo opravili. To jih je sedaj pokopalo. Ker pa vaščani brez paše ne morejo živeti, in navzlic neugodnim sodbam še pasejo, jel jih je novi grajščak preganjati celo s kazensko sodnijo. Bog se jih usmili! Mi pa si štejemo v dolžnost, da še enkrat javno prosimo gospoda grajščaka usmiljenja za uboge vaščane. Vsaj njemu, zelo premožnemu gospodu tistega ubornega užitka od gore treba ni. Naj ne bo trd, kakor skala, naj si ne nakoplje kletve štirih vasi, in naj ubogih vaščanov ne prisili, da bodo morali v beraštvu zapustiti dom svojih očetov. Vsaj je tudi on kristijan in zato naj

ne dela z bližniki po turški. Naj bi ta prošnja ne ostala glas upijočega v puščavi!

Z Vipavskega okraja [Izv. dopis] (Različne zadeve.) Pričnimo — da tudi od tukaj vender edenkrat doide dopis — o vremenu in letini. — Vročje, sila vroče bilo je zadnje dni; — pritiskala je uže suša, a čast Bogu, menim da za letos ne bode hudega. Grozdje kaže (kar ga ni semtertje toča pobila n. p. krog St. Vida in Goč) primerno dobro po nekotih krajih celo prav dobro. Isto velja o turščici; le da jo je po višjih krajih bolj prijela suša. — Da bi le ne bilo te nesrečne znižane vinske carine, ki preti uničiti vso našo vinsko kupčijo. Tako je pri nas v obče. Bog ve kdaj se lotijo vravnave Vipave in Močilnika? — Čas bi menda že bilo! — V obče živimo mirno, le v Podragi se menda zopet nekaj kuha; — v Ajdovščini je prejšnji župan, g. Godina zopet voljen; — a najzanimivejša vas našega okraja je gotovo vas Podkraj, 3 ure od nas oddaljena. Tu gospodari daleč znani župan S—c. Ljudje iz te vasi so tolikokrat pri naši in Ljubljanskej sodniji in glavarstvu, da vsi drugi prebivalci našega okraja ne tolikokrat. — In če jih prašaš: „Zakaj si zopet danes tukaj? — je večer odgovor.“ — „Župan me je naznanil“ — Župan me je tožil.“ Jaz menim da taka prestroga nepotrebna ostrost dela le sovraštvo, ki se preje al pozneje maščuje. — Ljudstvo se da nekaj časa strahovati ali slednjič spozna — in spoznajo, — morajo spoznati tudi višja oblastva, — da župan ni turški paša ki dela z ljudmi kot s sužni

pastir pritekel je spehan mej zgovorne može. „Lah je utekel!“ drl se je na vse grlo, „po noči predril je v zaporu peč in izginil. Na mizi pustil je neko pismo“. Možakarji spogledali so se, kaj takega se še ni pripetilo v vasi.

To pismo pa je bilo baje uzrok, da sta se orožnika zopet prikazala v vasi ter odvedla v zapor — mladega Markulina. „Odpusti mi,“ rekel je ženi pred odhodom, „moli za mé in zabi, kar je bilo“. Podala mu je rokó — bilo je nemo slovó.

Ljudje so razno govorili. Nekateri so dejali, da je bil Markulin pravi razpečevalec ponarejenega denarja. Preiskava trajala je dolgo. Laha iskali so po vseh kotih, toda izginil je brez sledu. Tudi one skrinje niso nikjer našli.

Francéta postavili so pred porotnike. Dokazi proti njemu bili so tako tehtni, da so ga isti jednoglasno spoznali krivim. Dobil je šest let težke ječe. Ni jih doživil, sramota ga je pekla — umrl je v ječi. Marijanica je potem nekoliko let sama gospodinjala, pridno gospo-

dinjila. Kmalu pa se je naveličala vsega in ko je pošten kupec povprašal za ceno poslopij, prodala mu jih je ter se preselila v borno rojstno kočó za vasjo.

In kaj postalo je z Jožo, kaka mu je bila usoda? — Ne vem. Gospod župnik pravil mi je nekoč, da mu je pisal iz — Amerike. Bogat posestnik je ondi postal. Poslal mu je precejšnjo svoto za reveže ter ga obvestil, da bode spomladi obiskal domovino. Še jedenkrat videl bi rad znanca, še jedenkrat domače poljane, še jedenkrat — Marijanico. Pripeljati bi se imel s parnikom „Viktor“, — a ni ga bilo. Pozneje sem čital, da se je isti parnik potopil v atlantskem morji. Vsa poizvedovanja o Joži bila so zaman. Mogoče našel je svoj grob v mrzlih morskikh valovih, daleč od svete svoje domovine. Marijanica še životari. Spomladi, poleti in jeseni poseda pred kočó, stara se mej spomini, smeji in joka se z otroci, po zimi pa zleze za peč, pričakuje smrti ter sanja o mladostnih dnevih, njej polnih tuge in bridkosti. I. Št.

— pač pa začasno voljen zastopnik občine, — ki posreduje med njo in družimi oblastvi. — To se je že lani pokazalo ko je bilo več mladeničev z Podkrajja obsojenih na 6 do 2 meseca ker so napali županovo hišo, — dasi se cela stvar od raznih strani na razen način sliši. — Tedaj smo mislili da so le županovi nasprotniki krivci, sedaj vidimo, da se osebe njegove stranke ne sramujejo nobene dejanja, če velja nasprotnika pripraviti v škodo. — Tako sta županova sinova poklala pred par mesci mirnega mladeniča, sina obče znanega in spoštovanega posestnika v omenjeni vasi, edino zaradi tega ker je sin moža ki je nasproten županu. — No kazen je prišla takoj — c. kr. žandarmerija je jednega odgnala k nam v Vipavo a drugi je prišel kmalu za njim; — od nas gnali so ju v Ljubljano, kjer sta dobila po 5 in 3 mesece. Preveč to ni. — V tej vasi se bliža občinska volitev; — slišijo se čudne reči. — Po zraku letajo čudne besede o nekem obdolženju krive prisege i. t. d. — Čas bi bil da se razmere kako uredijo, — prostost volitve v tej vasi zdi se mi skoro dvomljiva. Več pisati tu ni prostora. — A pustimo to. — Tudi pri nas bil je pripravljani katoliški shod v Čitalnici in potem še drugi, na katerem se je razgovarjalo, komu bi se dala podpora za pohod katoliškega shoda, ki so jo gospodje zložili. No, na ta način bi se jih dosti udeležilo shoda v Ljubljani. — Zvedeli smo da je naša sl. požarna bramba od sl. deželnega odbora dobila podporo 120 glđ. — Z ozirom na njeno vsekdar požrtvovalno in vzorno delovanje ter potrebo čuli smo to vest z velikim veseljem in zadovoljnostjo. Tukajšnji organist g. J. Pogačnik odide v Celje k opatiškej cerkvi — bil je mož unet za svoj

posel — večak v stroki ter je pri čitalnici marljivo sodeloval. — Želimo mu obilo sreče. — Nad Colom ubila je strela nekega dečka na paši a družega omamila. — Ameriški trtni nasadi dobro rastejo ter ljudstvo pridno in z jako dobrim uspehom izvršuje njih cepljenje. — Bog dal da bi se zopet nekdanje dobre letine povrnilo in bornemu Vipavcu zasijali srečni časi ko je pesnik pel: Vipavska dolina, lepota sveta. — V to pomози Bog! —

„Nek do“

Z Jermanovega vrha pri Bučki na Dolenjskem. [Izv. dop.] Blagovolite odkazati mojemu poročilu mal prostor v Svojem cenjenem listu. Namenil sem se Vam poročati o ufmah, katere so nam letos uničile vse poljske pridelke in sadeže.

Zastran vedne mokrote je ostalo še veliko vinogradov neprekopanih in še ni veliki srpan pri kraji, že je vse listje na trsji suhó. Tudi škropljenje ne pomaga letos nič, ker je toča listje razbila. Vina bomo pridelali malo ali celo nič. — Krompirju so se že minoli mesec stebela vsa posušila, v zemlji pa gnije, ker je bilo toliko moče. Pridelali ga ne bomo niti za dom, nikari za prodajo. — Sadja bo prav malo: jabolk nič, le tu pa tam kaka češplja ali hruška. Rjã tare sploh vso zelenjad. Tako žalosten je naš kraj.

Sosed povprašuje soseda, odkod bo dobil za davke in za druge potrebe, zakaj, za prodajo ne bomo imeli ničesa.

Sodimo, da se je jelo izpolnovati prorokovanje naših dedov: Gorjé jim, ki bodo dočakali tistih dnij, ko bodo železne kače ležale od vasi do vasi, ko se bo zima k zimi stikala in ko bodo golobrađci sodili.

Slovenske in slovanske vesti.

(**Katoliški shod**) vršil se je pretekle dni v Ljubljani v popolnem redu. Udeležba od strani duhovščine bila je jako živahna, posvetni stanovi pa so bili slabo zastopani. Izmej oficijelnih govornikov sta le preuzvišeni knezoškof Mariborski, g. dr. Napotnik in dični prvoboritelj koroški, g. župnik Gregor Einspieler povdarjala potrebo miru in sprave. Bog dal, da bi bile padle te besede na rodovitna tla!

(**Potrjen deželni zakon.**) Nj. Vel. cesar potrdil je z odlokem z dne 13. avg. načrt zakona, ki ga je sklenil dež. zbor kranjski v zadnjem zasedanji o uravnavi in spremembi zdravstvenega službovanja v občinah.

(**Šestdesetletnico duhovniško**) slavil je najstarejši duhovnik ljubljanske škofije, preč. gosp. Josip Skubic v Ribnici.

(**Zlato mašo**) daroval je v stolni cerkvi v Mariboru prelat in infulirani stolni dekan lavantinske škofije preč. g. Ignacij Orožen. Slavljeneec se je rodil dne 30. jan. 1819 v Laškem trgu in bil posvečen v mašnika dne 4. avg. 1842. Vzgleden duhovnik vedel je zlatomašnik stanovske svoje dolžnosti vedno spravljeti v soglasje z

dolžnostmi rodoljuba; zato ga je cesar odlikoval z redom železne krone III. vrste.

(**Iz Ljubljanske škofije.**) Kanonično umeščeni so bili gg.: Miha Zupan na župnijo Sostro, Josip Laznik na župnijo Polhovgradec, Josip Zelnik na župnijo Čemšenik in Gašpar Majar na župnijo sv. Gora. Umrl je g. Miha Gogola, župnik v Starih Oslicah.

(**Častnim občanom**) izvolila je občina Št. Lamberska g. župnika Ant. Berceta, — glede na to, da je vzgleden duhovnik in uzoren rodoljub in glede na neumorno delovanje njegovo za blagor občine Št. Lamberske sploh, posebno pa še za blagor župnije Št. Lamberta.

(**Pomiloščenje.**) Cesar pomiloštil je 77 kaznjencev. Od teh jih je bilo v kaznilnicah na Slovenskem in sicer v Ljubljani 5, v Kopru 2, v Mariboru 6, v Gradiški 1 in v Begunjah 1.

(**Na deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu**) pri Novem mestu, kjer se prične šolsko leto 1892/93 dne 3. novembra 1892, izpraznjenih je več mest za plačujoče učence. — Prošnje naj se pošljejo do 8. septembra t. l. vodstvu omenjene šole na Grmu.

(Upravna Save.) Za dela pri pravnavi Save mej Sv. Jakobom in Dolom pri Beričevem in pod utokom Bistrice, ki so proračunjena na 18.863 glđ. 40 kr. razpisana je ofertna obravnava na dan 3. septembra ob 10. uri zjutraj pri c. kr. deželni vladi v Ljubljani. Obrazec in pogoje za ponudbe prijavlja uradni list z dne 29. t. m.

(Cvet in sad.) Na vrtniču ob Vižmarskem kolodvoru vidi se sedaj hruška, ki ima že sad, ob enem pa je zopet pognala cvet.

(Novi novci.) Nove zlate krone dobimo baje že ta mesec. Prvi komadi bodo se baje izročili Njega Vel. cesarju za njegov imendan dne 4. oktobra.

(Nesreče in toča.) Iz Kostanjevice se nam piše, da je bil pr. mesec posebno nesrečen za tamošnji kraj. Pred 3 tedni padel je neki J. K., po domače Primožič, tako nesrečno s pota, da je umrl v dveh dneh. — Nekaj dnij pozneje udarila je 11letnega dečka M. Colariča iz Slinovca kobila na sence, da se ni več zavedel in umrl čez par dnij. — Umrla je nadalje še neka dekla za otrovanjem krvi. Urezala se je malo v prst in ni mislila, da bi bilo kaj hudega ter opravljala svoje delo. Kmalu začela je otekati roka in ko so pozvali zdravnika, bilo je že prepozno. — Toča je pokončala v vaseh Sajeve, Malence, Slinovce in deloma tudi okolu Kostanjevice vso ajdo, ki je bila v najlepšem cvetju. Tudi po vrteh in sploh po polji je vse razbito in škoda velika. Ta nesreča je tem bolj občutna, ker je letina slaba, krompir gnije, sadja ni skoro nič, vina pa prav nič. Toča pobila je tudi proti Št. Jarneju, ravno tako tudi proti Krškem, Cerkljem in sv. Križu. — V soboto, 20. avgusta kopal je 67letni Martin Vajdetič Podbregom ilovico, ko se je udril usad in zasul starca. Našli so ga pozneje mrtvega. — Dne 24. avg. splezal je šolar Martin Lipoglavšek, vračajoč se iz šole v Gorenjem Boštanju na svoj dom v Akiče, na neko hruško. Ko je bil že precej visoko na hruški, zlomila se je veja in fant padel je tako nesrečno na kamenita tla, da je obležal mrtev na mestu. — V ponedeljek, 22. avg. zvečer prišel je krčmar Jakob Strniša iz Radeč v Malkovec, da odpelje nekaj kupljenega vina. Na strmi poti od gorice do ceste zvrnil se je voz, velik sod padel je Jakobu Strniši na prsa in ga takoj ubil. — Dne 24. avg. utonil je sedemletni šolar Anton Dovjak iz Gorenjih Pirnič, ko se je kopal v Šavi. Tri uplo ponesrečenčevu našli so v Mednu ter je prenesli v mrtvašnico v Št. Vidu.

(Konjska dirka v Št. Jarneji na Dolenjskem.) Konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske priredi v soboto dne 17. septembra t. l. popoldne v Št. Jarneji na Dolenjskem konjsko dirko v štirih oddelkih, namreč: I. Dirka tri- in štiriletnih kranjskih žrebcev in kobil. Daljava 1600 m. Troje daril. II. Dirka starejših kranjskih žrebcev in kobil. Daljava 2400 m. Troje daril. V teh dveh oddelkih morejo teči samo žrebci in kobile kmetijskih posestnikov, to je takih, ki svoje posestvo sami obdelujejo. III. Dirka za konje brez razločka starosti in spola tudi za valahe, ki so najmanj pol leta lastnina jednega in istega kranjskega posestnika. Daljava 2400 m. Čvetoro daril. IV. Gosposka dirka s parom konj brez razločka

spola in starosti konj. Daljava 2400 m. Častno darilo — Udeležitev zglasiti je pismeno ali na dan dirke ustno pri obč. uradu v Št. Jarneji. Podrobnejše določbe priobčimo o priliki.

(Izložba učil.) v Zagrebu, ki se je otvorila ob prisotnosti čeških učiteljev, katerih pa hrvaški učitelji niso smeli pozdraviti po društvih, predočuje sedanji napredek učil v obč. Na tej razstavi ni vse delo hrvaško, temveč so se udeležile tudi zunanje firme; ali izrazili so nado, da bode mogoče kmalu prirediti izložbo učil, izdelanih in napravljenih izključno med hrvaškim narodom. Da bode kaj takega mogoče, kazala je že lanska obč. deželna izložba hrvaška, katera se je zaključila pred letom v isti dan, ko se je sedaj otvorila izložba učil.

(Najdba.) Krasen granit našla sta brata A. in V. Walland na svojem posestvu blizu Oplotnice na Spodnjem Štajerskem. Zdaj imata že 20 delavcev, a v kratkem bode ta pomnožila to število nad 100. S tem bode veliko pridobila Oplotnica in Čadramska župnija.

(Za vinorejce.) Ta mesec pojde iz Maribora in okolice več vinorejcev na Bizeljsko ogledat si tamošnje nove gorice, v katerih so nasajeni samo ameriški trsi. Posebno se zanima za to stvar c. kr. okrajni glavar v Mariboru g. Kankovsky, ki bode oskrbel tudi znižano vožnjo za dotičnike.

(Telefonska zveza mej Trstom in Dunajem) bode skoro dogotovljena. Proga iz Trsta do kranjsko-štajerske meje je dogotovljena in tudi na Štajerskem gre delo hitro izpod rok. Kmalu se bode torej govorilo mej Trstom in Dunajem.

(Razpošiljanje kuretine.) Trgovinsko ministerstvo je odredilo, da odslej ni več vsprejemati za poštni promet pošiljatev žive kuretine, namenjene na Nemško.

(Slovenski shodi na Koroškem) bodejo naše nasprotnike silno v oči. Trepetaje same jeze izdajajo se sami, da zmatrajo slovensko gibanje na Koroškem za to, kar je dejanski, za jako resno stvar, katera utegne podkopati nemško prevlado. Tetka „Tagespošta“ trdi, da slovenski narod na Koroškem ne stoji za svojimi prvoborilci, da obsoja njih delovanje, tako, kakor se utopljenec lovi za peno. V onemoglem svojem srdtu natvezila bi rada svetu, da pribajajo koroški Slovenci na zborovanju „Slov. katoliško-političnega društva“ le vsled prigovarjanja, v jedni sapi pa prizna, da se slovenski shodi izdatno množé in priporoča na drugem mestu, naj skrbje nemški stariši, da se njih otroci nauče — slovenskega jezika, češ da brez tega ni moči izhajati. Kolika prememba!

(Slovenske ljudske šole v Gorici.) Kakor se nam poroča, je mestni šolski svet Goriški sklenil v svoji zadnji seji poročati deželnemu šolskemu svetu glede na obravnave komisije v tem zmislu, da v Gorici ni potrebe u tanoviti slovenske ljudske šole. Če je to res, potem bi bila to skrajna predrznost in preziranje opravičenih prošenj Goriških mestnih Slovencev.

(Čehi med Hrvati in Slovenci.) Kakih sto čeških naobražencev, z večine učiteljev, se je zbralo sredi minolega meseca na pot med Hrvate in Slovence. V Za-

grebu so došli ravno k otvorjenju razstave učil; tu jih je narod v številu več tisoč slovesno sprejel uže na kolodvoru, a jednako jih z veseljami počastil v mestu. Listi so jih s članki pozdravili, biskup Strossmayer pa s posebno brzozjavno zdravico. Iz Zagreba so šli na Reko-Trsat, nekateri tudi v Pulj, potem pa skupno v Trst. V Trstu so jih po Čitalnici in Sokolih sprejeli na kolodvoru, zbrali se ž njimi v gostilni, dan potem bili ž njimi na izletih v Miramar in drugam, na večer pa na velikem vrtu pri sv. Ivanu. Tu so jih zabavljali domači tamburaši in člani pevskih društev. Razume se samo po sebi, da ni nedostajalo primernih zdravic in pogovorov. Zatrjevali so naši severni bratje, da so na našem jugu dobili povsod prijetnih utisov. Nekateri potniki so odšli pogledat v Benetke, drugi pa so jih čakali v Trstu, ogledujoč si okolico in Tržaške znamenitosti. Dne 24. m. m. so se odpeljali skupno v Postojino, potem pa v Ljubljano, kjer jih je dočakal dostojen vsprejem. Tudi ti Čehi bodo po lastnih vtisih poročali, kaj je lepega med zapadnimi

Jugoslovani. Preverili so se, da vzajemnost in sorodno mišljenje prodira tudi na jugu uže ne samo med naobrazence, ampak tudi množice, in to kljub temu, da slabše gmotno razvijanje ne pospešuje na jugu narodne in slovanske zavesti toliko, kakor med Čehoslovani, zlasti na Češkem. Hvala jim za obisk naših južnih pokrajin!

(Štiridesetletnico duhovniško) praznoval je v basiliki sv. Antona v Padovi Tržaško-Koperski škof, čast. g. dr. J. N. Glavina. Monsignor Glavina rodil se je 13. aprila 1828. leta v Borštu in je bil posvečen v duhovnika dne 17. avgusta 1852 l. Škofom Poreško-Puljskim bil je imenovan z najvišjim odlokom z dne 19. julija 1878, 13. septembra od papeža potrjen in 6. oktobra istega leta v Gorici škofom blagoslovljen. Po smrti Tržaškega škofa dr. Dobrile imenoval ga je cesar dne 19. marca 1882 škofom Tržaško-Koperskim in papež potrdil ga je dne 3. julija. Dne 6. avgusta zasedel je škofov stol v Trstu in dne 15. avgusta istega leta Koperski. V vrsti Tržaških škofov je osem in osemdeseti.

Razne vesti.

(Hurbanov spomenik.) Dne 8. septembra odkrili bodo v Hlbokem pri Turčanskem sv. Martinu spomenik, ki ga je postavil hvaležni slovaški narod svojemu buditelju in prvoboritelju dr. Jožefu Mildslavu Hurbanu. Poleg spomenika osnovala se je tudi ustanova, ki bode imela ime po zaslužnem slovaškem prvaku.

(Prouzročitelji Příbramske nesreče) so bili obsojeni, kakor smo javili o svojem času, na daljši zapor. Sedaj je izročilo 1316 v rovih Příbramskih delujočih rudarjev prošnjo do cesarja, naj pomilosti obsojence, ker niso nesreče zakrivali iz zlobnega namena in ker so do katastrofe rudarji sploh metali pogorele duše iz svojih svetilk, vsak dan nad sto, misleč, da se nikakoršna ne zgoda ne more primeriti. — Prošnjo to je bilo dovoljeno podpisati samo tistim, ki delajo pod zemljo, a podpisali so jo tudi vsi tisti, ki so bili v dan nesreče v največji nevarnosti. Upati je, da se bode cesar ozrl milostno na to prošnjo.

(Nesreča.) Posestnik Jožef Pečnik vračal se je na Vel. Šmarna dan s Pečnikove planine v Št. Jošt nad Celjem, kar je skočil za njim močan bik, ga vrgel ob tla in mu z rogom prebil lobanjo, tako da je nesrečni mož umrl na mestu. Pokojnik je oče peterih nedoletnih otrok. Žena mu je bila pred dvema letoma zgorela.

(Zdravniki za Bosno in Hercegovino.) Deželna uprava okupiranih dežel namerava vzeti v službo več zdravnikov, ako bi se pokazala kolera v Bosni in Hercegovini. Zdravniki bi službovali, dokler bi trajala bolezen in dobivali po 20 gld. na dan. Tudi bi se jim poravnili stroški za potovanje tja in nazaj. Zdravniki se že zdaj lahko zglašajo v bosenskem oddelku skupnega ministerstva, Dunaj I. Schellinggase 5.

(Požar in velika nesreča.) Dne 17. m. m. ob 1/2 10. uri zvečer nastal je v Olševku pri Št. Jurji nad Kranjem pri posestniku Janezu Podjedu velik požar. Pogorela je hiša in vsa gospodarska poslopja, tako da je škode nad 1500 gld., dočim je bil lastnik zavarovan samo za 1000 gld. Sodi se splošno, daje ogenj zanetila zlobna roka, kajti goret je pričelo pri svinjaku. Za gospodarskim poslopjem je vodnjak, kateremu je požar vpepelil leseni oklep. Dne

19. t. m. hoteli so vodnjak popraviti in v to najprej dvigniti lesene cevi iz njega. V ta namen spustil se je Miha Kern, v vodnjak, da priveže cevi na vrh, a prišedši komaj 6 do 7 metrov globoko, omamil ga je ogljeni plin, ki je nastal vsled ogorkov, ki so popadali v vodi. Mož se ni mogel vzdržati, padel je in to 14 metrov globoko v vodnjak in se tam ujel za močen tram. Ko je zapazil ponesrečenčev sin France Kern, kaj se je primerilo njegovemu očetu, spustil se je kar po cevih v vodnjak. Za njim spustili so vrh, na katero je France Kern privezal očeta, sam pa se je vrvi kar z rokama prijel. Komaj pa so ju bili ljudje potegnili do polovice kvišku, omotil je plin Franca Kerna, da je padel nazaj na tram, dočim so očeta čeprav povse nezavestnega srečno spravili na dan. Onemoglému Francu Kernu hitel je na pomoč navzočni Matevž Kešnar vulgo Sajavec, oženjen posestnik in oče dveh majhnih otrok. Spustil se je v vodnjak, ali plin omamil je tudi njega tako, da je obležal na tistem tramu, kakor France Kern. Štirje možje so skušali rešiti ponesrečenca, a vsakega moraliso prej potegniti iz vodnjaka. nego je prispel do trama, tako dušiven je bil plin in vsakega spravili so nezavestnega iz vodnjaka Kranjsko gasilno društvo, poklicano na pomoč, prihitelo je na kraj nezgode ter brizgaje vodo v vodnjak razpršilo plin v kratkem tako, da v vodnjak spuščena goreča sveča ni več ugasnila. Strah in groza pa je bila tolika, da se tudi sedaj ni nihče več upal v vodnjak; končno oglašil se je vrl mož, Janez Podjed iz Olševka ter se spustil v vodnjak. Trikrat morali so ga potegniti kviško in trikrat spustil se je zopet doli ter končno z mnogim trudom privezal ponesrečenca na vrh. Ko so ju izvlekli, bila sta že mrtva. Sočutje je splošno in skoro vsako oko bilo je rosno.

(Pretep.) Dne 15. avgusta spoprijeli so se v gostilnici Jere-Srnc v Spodnjih Hočjah domači fantje z Bohovškimi. Pretepa udeležil se je tudi 40letni oženjeni posestnik Miha Kerhelj, katerega so Bohovski fantje tako pobili, da je še tisto noč umrl. Orožniki prijeli so devet teh pretepačev in jih izročili okrajnemu sodišču v Mariboru.

(Uboj.) Dne 14. avgusta ponoči spoprijeli so se fantje v Snebarjah. Pri tem pretepu zabolela sta Janez Mihelčič in Franc Marn nekega Antona Vidica tako močno, da je na lici mesta umrl, nekega drugega fanta pa sta močno ranila. Zlikovca sta že na Žabjaku.

(Najdeno truplo.) V torek dne 16. avgusta našli so v potoku Bistrici pri Ilirski Bistrici na N. tranjskem truplo 84 let staréga gostača Jurija Boštijančiča, ki je utonil najbrže takrat, ko je pri potoku pral.

(Vlak povozil) je dne 16. avgusta v Hrastniku 54letno beračico Marijo Kotnik. Ker je bila gluha, ni čula, ko je strojevodja dal znamenje s piščalko. Razdrobilo ji je obe nogi in so jo težko ranjeno prenesli v bolnico v Celje.

(Kolera) strahovito razsaja po Ruskem in severnem Nemškem. V guberniji Samanski na Ruskem zbolni na dan povprečno 1194 oseb, umrje pa 529. Tudi v Peterburgu samem se je že pojavila. V Hamburgu na Nemškem je bilo od 18. do 29. avgusta 1936 slučajev kolere, umrlo pa je 650 oseb. Ulični promet se je zmanjšal, šole so zaprte, takisto koncertne dvorane, cirkusi in gledališča. Veliko rodbin je ostavilo mesto. Umrje jih vsak dan toliko, da jim celó voz za prevažanje manjka. — Ker se je bati, da se priklati ta nevarni gost tudi v naše kraje, odredil je trgovinski minister osemdnevno opazovanje za vse stvari, ki dohajajo iz ruskih in nemških pristanišč. Na poziv ministerstva notranjih rečij se je oglasilo doslej 438 zdravnikov za službo, če nastane kolera.

(„Koleradohtar“.) Te dni so zasač li orožniki v okolici Trbiža sleparja, ki se je potikal po oddaljenih vaseh, vozeč seboj z raznimi nedolžnimi zdravili otovorjen voziček. Slepar se je nevednim kmetskimi ženami predstavljal kot uradno imenovani „koleradohtar“ ter jim za neprimerno visoko ceno prodajal ničvredna svoja zdravila. Seve da se je kar najbolje mogoče ogibal takih krajev, kjer bivajo zdravniki ali kjer bi bil mogel naleteti na oblastvene organe. Mož je rodóm iz Bolca in je bil radi sleparstva že večkrat kaznovan. Izročili so ga pristojnemu sodišču.

(Rotšildov blagajnik) Jäger, ki je okradel svojega gospodarja za poldrugi milijon mark, je stal te dni, kakor smo že naznanili, pred svojimi sodniki, ki so defraudanta obsodili na deset let težke ječe, sokrivca Hensela na 6, ljubimko njegovo na 3, ženo njegovo na 2 leti, druge pomagače na večmesečni zapor. Ta pravda je vzbudila silno senzacijo.

(Ljubavna tragedija.) Tržaški gostilničar P. Kufodonti zabolél je svojo ljubimko, nekdanjo slovečo krasotico, natakario Julijo Moser, v svoji krčmi dvakrat v prsa, potem pa še samega sebe smrtno ranil. Natakario so odnesli v bolnico, upanja pa je le malo, da bi okrevala, takisto kakor tudi ne nje morilec. O uzroku temu činu čujejo se razne verzije: Nekateri trde, da sta se Kufodonti in ljubimka njegova dogovorila končati življenje na ta način, dočim trde drugi, da je natakario nameravala zapustiti ljubimca in da jo je ta iz maščevanja hotel usmrtiti.

(Samomori v Trstu.) Škedenjski ribiči našli so v morji pod Trstom dve ženski trupli. Samomorilki sta imeli žepe napolnjene s kamni. Preiskava je dognala, da sta bili to udova višjega računskega svetnika Julija Blut in nje 40letna hči Roza. Slabe gmotne razmere so bile uzrok obupnemu koraku. — Pred nekaj dnevi pa je skočil 60letni delavec s tretjega nadstropja deželne sodišča na stopnice in se takoj ubil, a prav ob tistem času skočila je v Via Remota neka ženska z okna in se močno poškodila. Govori se, da se je iz nesrečne ljubezni hotela usmrtiti.

(Dvojen samomor.) Blizu Tržiča (Monfalcone) v Primorji izvlekli so iz morja skupaj zvezana trupla nekega moža in neke ženske. Dvojica, on uradnik pri Lloyd in ona soproga nekega tovariša njegovega, peljala sta se navlaš iz Trsta v Tržič, da skupno utopita nesrečno ljubezen v morskimi valovih.

(Redek slučaj.) Začetkom minolega meseca šla je kočarica Jera Kušterle iz Podbrda na Primorskem na planino kosit. Pri delu se ji je spodrknilo in padla je s skale v 30 m globoko brezno. Žena je bila v drugem stanju, a navzlic nevarnemu padcu povila je še tisti dan slabotno deklico, drugo jutro pa še dva dečka, tako, da ji je sedaj skrbeti za najmanj živih otrok.

(Morski volkovi so požrli) v luki Mesinski na Laškem nekega otroka in njegovega očeta. Otrok je namreč pal z ladje, oče pa je planil za njim v morje. Hipoma pa sta zginila oba s strašnim krikom pod vodo. Požrli so ju morski volkovi.

(Velik požar.) V noči od 15. na 16. avgusta nastal je v Trstu velik požar. Pogorel je ves les, kar ga je bilo na skladiščih lesnega trgovca Tedeschija. Po težkem, dolgotrajnem delovanju posrečilo se je gasilcem in vojakom omejiti ogenj in rešiti sosedne zgradbe. Požar je nastal na dveh straneh skladišča. V tem skladišču spale so nekatere osebe, ki so precej nevarno ožgane, 28letni voznik Jože Slivar iz Hraš pri Postojini je pa zgorel. Tudi štiri konji, ki so nočevali v tem skladišču, so poginili. Škode je do 200.000 gld.

(Morskega volka) vjel je neki mornar v Reki in sicer s harpuno in prav v notranjem pristanišču pri Rivi Valerija. Vjeta žival spada mej najnevarnejšo vrsto morskih volkov in meri 140 centimetrov. Mornarju priznalo se je denarno darilo. Blizu Reke je torej nevarno kopati se v morji, ker se izredno pogosto prikazujejo požrešni morski volkovi.

(Zlato in srebro v Srbiji.) Kakor se poroča iz Valjeva, našli so v tamošnjem kraju ob reki Ribnica zlato in srebrno rudo. Poslali so nekaj kosov te rude ministerstvu v Beligrad, da jih preišče.

(Novomašnik — utonil.) V Moravskih Budvicah utonil je novomašnik Alojzij Rosenberg v dan svoje primice, ko se je šel po obedu z dvema prijateljema kopat.

(Mariborski vinopivci) so v velikem strahu. Obrtno oblastvo preiskalo je namreč cenena baje tirolska in italijanska vina, katera so točili razni krčmarji po nenavadno nizki ceni, namreč po 20 ali 24 kr. liter. Strokovnjaki so se izrekli, da preiskano vino ni pristno, obrtno oblastvo pa je poslalo nekaj te kapljice v Klosterneburg v natančno preiskavo. To preskuševališče se je izreklo, da je konfiskovano vino slabo, da smrdi po starih drozih in da ga brez posebne koncesije ni smeti točiti. Govorica, da so nekateri pivci te pijače že umrli, ni resnična, pač pa je istina, da je vsa ta reč vzbudila precejšnjo senzacijo zlasti v krogih vinskih trgovcev, ki kupujejo svoje blago v Mariboru.

(Blazna morilka.) Blizu Višnjana v Istri umorila je neka kmetica v hipu duševne nezavednosti troje svojih otrok, katerih najstareje je bilo še le v 6. letu. Dvema otrokama prerezala je z britvijo žilo na vratu, tretjemu pa preparala trebuh. Pred sodnikom je govorila jako mirno in ravnodušno ter v jednomer trdila, da je bila primorana storiti ta umor.

(Ogersko vino) je tudi v naših krajih dobro znano in večkrat so se ljudje že čudili, kako to, da imajo na Ogerskem toliko vina, ko je vendar tudi tam trtna už uničila vinograde celih okrajev. Posebno dobri poznavalci trdili so kar naravnost, da je večina izvoženega ogerskega vina vzrasla v židovskih kletih, a ogerska vlada zanikala je vsako takšno trditev, češ da je preko Litve

dovolj naravnega vina, da ga torej ni treba ponarejati. Kolike vrednosti so bile te uradne izjave ogerske vlade, vidi se iz tega, da je Budimpeštansko redarstvo, ki rado zatisne obe očesi, če gre za patrijotično stvar konfiskovalo židu Jonasu Wassermannu 4000 hektolitrov vina, narejenega umetnim načinom.

(Zlato iz pšenice.) Prišel je čas kislih kumar, torej doba nenaravnih čudes, gorostasnih izumov in drugih neverjetnih dogodov. Iz Londona se poroča, da je neki trgovski pomočnik v Fairlightu, Harry Fell, izumil način, kako je dobivati zlato iz pšenice, in za ta svoj izum prosil patenta. Londonski urad za dovoljenje patenta ni te prošnje odklonil, a težko, da ima do Fellovega izuma posebno zaupanje, kakor ga nimamo ni mi.

(Električno usmrčenje.) V dan 3. t. m. so usmrtili v Novem Jorku mladega moža, morilca svojega očeta, z elektriko. Sodni zdravniki, navzoči pri eksekuciji, trde, da je bil obsojenec hipoma mrtev, dočim poročajo razni listi, da upliv električnega toka nikakor ni bil fulminanten, nego da je delinkvent uprav grozno trpel.

(Umorjen škof.) Monsignor Federici, škof v Foligno. Na poti ga je napadel nepoznan razbojnik in mu v kupeju prebil lobanjo, ga oropal ter skočil z vlaka. Zaprli so nekega ključarja Poggionija, na katerega leti sum, da je storilec tega groznega umora.

(Samomor na železnici.) Iz Temešvara javljajo: Privatni uradnik Adolf Galaš, katerega so zastran očesne bolezni odpustili iz službe, se je hotel zunaj mesta blizu železniškega tira obesiti. V istem hipu pride mimo nek dijak s samokresom, da bi ptice streljal. Galaš prosi dijaka s povzdignjenima rokama, naj ga ubije. Djak se ga zboji in steče, a v istem trenutku prizvižga brzovlak, Galaš se vrže čez tir in vlak mu odtrga glavo.

(Vina italijanskega kraljestva) so začela od 27. avgusta preplavljati vinske avstro-ogerske trge vsled znane

klavzule trgovinske pogodbe z Italijo. Cene bodo padale domačim pridelkom; to zadene sosebno jugoslovanske vinogradnike, kateri so tako obremenjeni z občimi davki, da so jih mogli doslej plačevati jedino z vinskimi pridelki, kolikor so se obnašali v pogodu na razširjene trtne bolezni.

(Silna vročina v Severni Ameriki.) Že nekoliko tednov je v severnoameriških državah silna vročina, posebno v Novem Jorku in v Čikagu. V prvoimenovanem mestu je poginilo na stotine konj pri tramvaju, da je vodstvo moralo prenehati z vožnjami, Tudi poštni stvari se niso mogle raznašati, razun najbolj nujnih. V Čikagu je umrlo več oseb vsled prevelike vročine, mnogo jih je kar popadalo in onemoglo na ulicah in so jih morali prevesti v bolnico.

Za kratek čas.

V neki gostilni so se fantje nekaj sporekli in naposled stepli. Mej njimi je bil tudi neki Ribničan kateri jih je dobil precej po plečih. — Drugi dan gre k sodišču ovadit ónega, ki je takó neusmiljeno udrihal po njegovih kosteh. Sodnik ga vpraša: Pa s čim Vas je bil? — Ribničan odgovori: I menda s kolcem; videl sicer nisem kola, a čutil sem ga. — In kam Vas je? vpraša sodnik. — Tega pa ne vem, gospod sodnik; nisem mogel videti, ker je bila tema.

Neki Ribničan je dobil sinčka. Ko ga prinesó h krstu, vpraša župnik očeta, kakó naj bo novorojencu imé. Kakor hočete, gospod fajmošter, odvrne Ribničan, če mu že daste káko imé ali ne. Kár malo ga pokrstite, pa bo; kozé bo že znal pasti.

Poučne stvari.

Najboljše zdravilo, kedar živino napenja.

Jajce se predré na dveh stranéh ter se izpiha iz njega beljak in rumenjak. Ena luknja se potem zamaši, bodi si z voskom ali s čim drugim, skozi drugo luknjko vlije se pa terpentinovno olje in potem zamaši. Kedar se zapazi, da živino napenja, rine se živini dva taka jajca tako daleč v grlo, da jih mora požreti. To zdravilo je brez slabih nasledkov, in izvrstno pomaga v prvem času napenjanja.

Paradižnike sveže ohraniti.

Vrtnar Köhler priporoča na ta le način si paradižnike sveže ohraniti: Odberó naj se najlepši in popolnoma zdravi paradižniki, ter naj se zavijó vsak posebej v trtne liste. Tako zaviti paradižniki zložé se v majhne sodčke ali lonce ter se zalijejo s svežo vodo, tako, da voda vedno krije paradižnike. Vsaka dva dneva se voda odlije ter nadomesti s svežo.

To lahko izpeljivo sredstvo priporočamo našim gospodinjam v poskušnjo.

Svetlôba v konjskem hlevu

V konjskih hlevih bodi v obče toliko svetlobe, kolikor je mora biti v stanovanjih. Okna naj bodo tako narejena, da svetloba ne pada naravnost konju v oči,

toraj ne smejo biti okna vstric konjevi glavi in ne preveč pri tleh. Tudi zarad prepaha je dati oknom pravo mesto. Slepe ali obrušene šipe so za konjske hleve posebno dobre. Tudi bolj temno barvane stene so za zdravje konjevih oči boljše kot pa prav živo pobeljene.

Gnoj za vrtnice v loncih.

Najboljši gnoj za vrtnice v loncih so saje iz peči, ki se v ta namen poparijo s kropom in pri porabi še z mrzlo vodo razredčijo (sajeva voda). Ako se v loncu črvi ali družega enacega zaredi, pusti naj se zemljo prav suho postati ter naj se vrtnica potem dobro zalije z gori narejeno sajevó vodo. Pri tem nam je biti pozornim, da se vrtnica preveč ne gnoji s tem gnojem. Saje ne vplivajo le pri vrtnicah prav dobro, ampak tudi pri družih rastlinah v loncih, ker pospešujejo zlasti dobro rast listja in razvoj cvetja.

Modro mleko.

Modro ali „plavo“ mleko imenujemo tisto, ki je čez in čez modro barvano, ne pa posamezne modre lise na mleku, katere nastanejo vsled nesnage ali pa plesnobe na površju smetane. Modro mleko pride v lepi, naravni barvi iz vimena in nastavi še le v posodi v začetku majhne modre pike, potem se pa hitro vse mleko na površju svitlo modro pobarva.

Mleko zmordri pod raznimi okolščinami in lahko pri vsaki krmi, časih le od ene krave, časih od vseh ter traja ta neprilika malo dni ali pa tudi cele tedne. Če ravno so vzroki te bolezni že dognani ter jih je iskati v glivicah (bakterijah), nimamo nobenih drugih pripomočkov proti tej bolezni, kakor najnatančnejše snaženje in izuhavanje mlečnih posod. Kravam pa je pokladati ob takem času lahko prebavno krmo.

Presajaj sadno drevje po leti!

Kadar preneha rasti vrh sadnega drevesa, tedaj začno še le prav za prav rasti korenine njegove. To so pokazala natančna opaževanja. Za poskušnjo so presadili več sadnih dreves koncem avgusta in začetkom septembra ko so bila še vsa v listji. Ti poskusi so se izvršno obnesli. Res, da je hitro odpadlo listje s teh dreves, ali ravno to je znamenje, da so se drevesa prijela, kakor je navadno tudi pri cepljenjih. Če smo namreč divjaka cepili (s popkom) bodisi v živo (o kresu), ali pa v speče okó (v septembru), in če odpade list vcepljenega očesa, čigar polovico je treba pustiti pri cepljenji, sklepamo iz tega, da se je cep prijel, ako pa ne odpade, se je posušil z očesom vred. Takisto se godi pri sadnem drevju, katero smo prerano presadili. — Pri takem presajenem drevju se popki oko povečajo, vendar ne poženejo več listja tisto leto. Tem bolj pa uspeva to drevje drugo pomlad; ono raste, kakor bi se ga ne bilo presadilo in še mnogo lepše. To pa zato, ker je pognalo že jeseni močne korenine, katere sedaj lahko dajejo vejam dovolj soka.

So li gliste rastlinam škodljive ali koristne?

Kmetško ljudstvo sploh misli, da so gliste rastlinam škodljive. Strokovnjaki pa so se hoteli prepričati, ali je to mnenje resnično ali ne. Poskusi so dognali, da je nasprotno resnica, da so namreč gliste rastlinam — koristne. Usadili so istovrstne rastline, nekatere v glistavo zemljo, nekatere v zemljo, v kateri ni bilo glist. Takoj od kraja, ko so se jele rastline razvijati, so opazili, da one v glistavi zemlji mnogo bujnejše rastejo od ónih drugih, in da se niti jedne rastline niso gliste niti najmanje dotaknile. Za poskušnjo so vsadili grah, bob, graščico, rež, oves, ajdo, ogrščico, lan, riček, krompir in rdečo peso v glistavo in ravno te rastline v zemljo brez glist. Vse rastline, ki so rastle v glistavi zemlji, so se veliko bolje obnesle od ónih drugih. Ko so dozorele, so dobili od njih za toliko več zrn kakor pri ónih, ki so bile vsajene v zemljo brez glist: pri réži za 59, pri bobu za 81, pri grahu za 241 procentov več; po priliki toliko več se je pridelalo tudi pri ostalih rastlinah. Pri vseh je bilo seveda tudi več listja in slame. Preiskavali so potem, kje tiči vzrok toliko večji rodovitnosti glistave zemlje, in dognali, da pripomore k tej rodovitnosti največ to, ker gliste zemljo zrahljajo, da se voda lažje raztaka po nji in da zrak v večji meri prihaja vanjo.

Listnica uredništva:

G. J. Cvet na Jermanvrhu: Vi se pritožujete, da se Vam list ne pošilja, akoravno ste ga plačali. Nam pa se redno vsaka številka Vam namenjenega lista vrne z opazko: „se ne sprejme retour Ljubljana“! Ob enem pošljemo Vam v priporočenem pismu dotični zavitek, da se boste na svoje oči prepričali, kako neznan s'epar slepari nas in Vas.

Poizvedite tega poštenjaka, da mu potem izposlujemo zasluženjo plačilo. Pritožbo na c. kr. poštno ravnotejstvo pa odpošljemo takoj. Pozdravljeni! — G. J. P. v Kilovčah. Vaša pritožba ne sodi v javnost. Odkrižajte se radovednih deklet, kakor veste in znate. Brez zamere! —

Loterijske srečke

dne 1. septembra t. l.

Brno 30, 53, 18, 58, 5.

Tržne cene v Ljubljani

dne 31. avgusta t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	20	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	5	4	Surovo maslo,	—	74
Ječmen,	4	23	Jajce, jedno	—	25
Oves,	2	52	Mleko, liter	—	10
Ajda,	6	04	Goveje meso, kgr.	—	62
Proso,	4	87	Telečje	—	54
Koruza,	4	40	Svinjsko	—	64
Krompir,	2	70	Kostrunovo	—	38
Leča,	10	—	Pišanec	—	35
Grah,	10	—	Golob	—	18
Fižol,	8	—	Seno, 100 kilo	—	169
Maslo, kgr.	—	94	Slama,	—	269
Mast,	—	66	Drva trda, 4 metr.	—	7
Špeh frišen	—	56	„ mehka, 4 „	—	480

Vozne zvezke

(Rundreisebillets)

najpripravnije in najcenejše vozne karte sedajnosti, veljavne za vsak vlak, letne karte, prirejanje posebnih vlakov priporočja

Jos. Paulin v Ljubljani

mejnarodna potovalna pisarna, (9—10)

kjer je tudi o potovanju po celem svetu vse potrebno brezplačno pozvedeti. Za pismen odgovor naj se znamka priloži.

Osobe,

ki živé na kmetih, prihajajo z ljudstvom mnogo v dotiko, uživajo spoštovanje in zaupanje njegovo ter znajo slovenski pravilno pisati, zamorejo si o poletnih mesecih prisluziti lepe denarje, ako se hočejo marljivo lotiti poslovanja za stvar, katere važnost je splošno priznana.

Kdor se zato zanima, naznani naj svoje ime in bivališče pod naslovom: F. K. 12, poste restante v Ljubljani.

(32—5)

Zobni zdravnik iz Berolina

UNIV. MED.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4 Ljubljani I. nadstropje

ordinuje od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne; ob nedeljah od 9.—11. ure dopoldne; za siromake ob petkih od 9.—10. ure dopoldne.

(22—15)